

تأثیر استقرار سامانه پدافند ضد موشکی آمریکا بر روابط ایران و روسیه

سرویس روسیه/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس روسیه :
پژوهشگر: محمد حقوقی، کارشناس روابط بین الملل
یکی از موارد اختلاف و رقابت آمریکا و روسیه خصوصاً در مقطع زمانی دولت نهم برپایی سامانه پدافند ضد موشکی در جمهوری چک و لهستان می باشد. ایالات متحده دو سامانه موشکی را بی توجه به نگرانی های امنیتی روسیه در جمهور چک و لهستان دایر کرد که این اقدام به شدت مورد انتقاد روسیه قرار گرفت و باعث تنش در روابط روسیه و غرب شد و این اقدام از آن جهت که آمریکا علت آن را مقابله با خطر موشکی ایران و کره شمالی عنوان نمود حائز اهمیت بوده و این اقدام آمریکا نیز به عنوان یک تهدید مشترک برای دو کشور ایران و روسیه قلمداد می شود .

دولتمردان آمریکایی هدف اصلی از برپایی سامانه پدافند موشکی در اروپای شرقی را رویارویی با حملات موشکی احتمالی دولت های دشمن به ویژه ایران عنوان می کنند. به گفته دست اندرکاران آمریکایی، ایران تا سال 2015 به تکنولوژی موشک های دوربرد دست خواهد یافت که می تواند کشورهای اروپاییو قاره آمریکا را آماج حملات خود قرار دهد.

مقامات ایرانی نیز بارها اعلام کرده اند که گسترش سامانه موشکی ایران اقدامی پدافندی است و توان موشکی ایران بسیار کمتر از آن است که آمریکایی ها می پندارند. (1)
هواداران سامانه پدافند موشکی بر آنند که یک ایران یا کره شمالی مسلح به موشکهای بالستیک باکلاهک هسته ای می تواند تهدیدی اساسی برای آمریکا و هم پیمانانش باشد و این سیر آنها را از خطر آفرینی برای جهان غرب باز می داد . این در حالی است که ایران هیچ گاه تهدیدی برای امنیت و ثبات در منطقه نبوده است و تمامی فعالیت های هسته ای ایران صلح آمیز و در چارچوب مقررات آژانس بوده و عامل بر هم زنده ثبات وامنیت را حضور و نفوذ آمریکا در منطقه می داند.

روس ها دلیل اعلام شده ازسوی آمریکا برای بر پایی این سامانه یعنی رویارویی با خطر موشکی ایران و کره شمالی را واقعی ارزیابی نکرده و بر این باورند که سامانه پدافند ضد موشکی ، تازه ترین حرکت در تجاوز نظامی گام به گام و نرم به مرزهای روسیه از سوی ایالات متحده و هم پیمانانش است که می تواند در برابر موشکهای بالستیک روسیه بکار گرفته شود . ولی دست اندر کاران آمریکایی این سخن را نمی پذیرند و می گویند روسیه نباید کمترین نگرانی از جهت سامانه پدافند ضد موشکی داشته باشد و این سامانه پدافندی تنها برای جلوگیری از موشک های بالستیک دولتهای باصطلاح (سرکش) بکار خواهد رفت . (2)

رئیس جمهور روسیه آمریکا را متهم کرد با طرح خود برای استقرار سپر دفاع موشکی در اروپای شرقی روابط با کشورش را به خطر می اندازد . تام کیسی ، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در واکنش به صحبت های پوتین مبنی بر اینکه کشورش به هر نوع به افزایش توان تسلیحاتی آمریکا پاسخ می دهد ، ادعا کرد برنامه سپر موشکی در تضاد با مسابقه تسلیحاتی جنگ سرد است . کیسی در این باره گفت : بطور حتم این برنامه نقطه مقابل انواع سلاح هایی است که در گذشته شاهد بوده ایم . وی ادعا کرد این سامانه جدید و محدود است و ماهیت آن واقعاً هیچ خطری برای منافع راهبردی روسیه تحمیل نمی کند . (3)

با این حال کاملاً روشن است که هدف آمریکا ، از یک سو انباشت حداکثر قدرت و ارتقای جایگاه خود در منطقه و از سوی دیگر جداسازی روسیه از حوزه سنتی و جلوگیری از ظهور یک رقیب جهانی جدید است . (4)

روسیه پیگیری طرح سامانه پدافند ضد موشکی را به معنای تضعیف نظام بازدارندگی در جهان می داند که به ناامن شدن محیط بین المللی خواهد انجامید . دست اندرکاران روسی تصمیم آمریکا در زمینه برپا کردن سپر پدافند موشکی را اقدامی یکجانبه بی توجه به منافع دیگر کشورها و رفتاری فراتر از رژیم های بین المللی از سوی آمریکا می دانند . دولتمردان روسیه برپایی سامانه پدافند موشکی در اروپای شرقی را مرز بندی میان اروپا و روسیه از سوی آمریکا می دانند. از دید روس ها ، سامانه پدافند موشکی و پذیرش احتمالی آن از سوی دیگر کشورها ، مشروعیت بخشی به رفتارهای یکسویه آمریکا در سیاست جهان است . سخنان پوتین در کنفرانس مونیخ در خور توجه است : « تنها تصمیماتی که در چارچوب سازمان ملل متحد گرفته شود قانونی است ». پوتین با خرده گیری آشکار از یکجانبه گرایی آمریکا گفت: «نبايد سازمان ملل متحد را با ناتو و يا اتحاديه اروپا تعويض کرد». (5)

پوتین در کنفرانس امنیتی مونیخ دولت بوش را متهم کرد که سیاست (تنها یک فرمانروا در جهان) را در پیش گرفته است . پوتین همچنین در واکنش به طرح سامانه پدافند ضد موشکی آمریکا در 14 ژوئیه 2007 با صدور فرمانی ، عضویت روسیه در پیمان کاهش نیروهای متعارف در اروپا را به حال تعلیق در آورد . (6)

نتیجه بحث اینکه هر چند که آمریکایی ها هدف از استقرار این سامانه را مقابله با تهدیدات ایران اعلام کرده اند ولی استقرار این سامانه در لهستان نشان می دهد که آمریکا علاوه بر ایران در پی دست یابی به اهداف دیگری است . ایران تا به حال هیچ تهدیدی برای اروپا نداشته و نخواهد داشت ، پس هدف آمریکا علاوه بر ایران، مقابله با سیاست های روسیه و منزوی کردن این کشور در منطقه و معرفی خود به عنوان هژمون منطقه است. به هر حال استقرار این سامانه باعث بر هم خوردن نظم و امنیت درمنطقه شده که هر دو کشور ایران و روسیه از آن متضرر خواهند شد . اگر چه تصمیم اوپاما برای کنار گذاشتن این طرح با انتقاد از سوی برخی کشورهای اروپایی و برخی محافظه کاران آمریکایی همراه بود اما مسکو از این اقدام واشنگتن استقبال کرد و این اقدام دولت اوپاما می تواند در بهبود روابط کرمین کاخ سفید تأثیر زیادی بگذارد و حتی ممکن است منجر به همکاری نزدیک آمریکا و روسیه در مورد برنامه هسته ای ایران شود . دولت ایران نیز ، بایستی از این تنش موجود در روابط آمریکا و روسیه حداکثر بهره برداری را کند و با افزایش همکاری و روابط خود با روسیه ، مناقشات منطقه ای را که بر امنیت هر دو کشور تأثیر گذار خواهد بود کاهش داده و مانع از افزایش نفوذ و اقدامات یکجانبه آمریکا در منطقه بشوند .
پی نوشت ها :

1- سید رضا میر طاهر ، «استقرار سپر دفاع موشکی ایالات متحده در اروپا و تأثیر آن بر امنیت ج.ا. ایران»، اطلاعات راهبردی ، سال 5 ، تیرماه 1386 ، صص 23-24 .
2 - فرشاد رومی ، « هدفهای آمریکا از برپایی سامانه پدافند ضد موشکی در خاور اروپا »، اطلاعات سیاسی ، اقتصادی ، سال 23 ، ش 2و1 ، مهر و آبان 1387 ، ص 122

3- 15/4/1388 ، www.hamshahrionline.ir .

4 - بهمن شعبی ، « روسیه بازیگری میان ایران و آمریکا » ، کتابخانه دیجیتالی دید ، 1388/4/11 .

5 - مصطفی ملکی ، « سپر دفاع موشکی و شکاف در رژیم امنیتی » ، همشهری دیپلماتیک ، سال دوم ، شماره 20 ، آذر 1386 ،

6- عنایات الله یزدانی، مجتبی تویسرکانی، "جنگ سرد دوم در هارتلند تازه: ژئواستراتژی قدرت ها در پهنه ژئوپولیتیک خزر - خلیج فارس"، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، سال 23، ش 3 و 4، 1387، ص 28.

پایان پیام.